

I. СОРТИМЕНТНА КЛАСИФИКАЦИЯ НА ДЪРВЕСИНАТА

Категория на сортимента	Клас на сортимента	Размери на сортимента	
		Диаметър на тънкия край в см.	Дължина, м
Едра строителна дървесина	I A	50 и нагоре	от 2 до 5
	I	От 30 до 49	от 2 до 5
	II	От 18 до 29	от 2 до 5
Средна строителна дървесина	III	От 15 до 17	от 2 до 5
	IV	От 11 до 14	от 2 до 5
	V	От 8 до 10	от 2 до 5, 6
Дребна строителна дървесина	VI	От 3 до 7	от 2 до 5
Дърва за огрев			от 0,3 до 1

I.1. При наличие на външна (беловинна) гнилота, класа на сортиментност на облите дървени материали се определя от диаметъра на здравата дървесина, измерен на тънкия край.

I.2. При наличие на вътрешна гнилота, класа на сортиментност на облите дървени материали се определя по удвоената дебелина на здравата дървесина, измерена на тънкия край.

II. ОПИСАНИЕ НА ОБЛИТЕ ДЪРВЕНИ МАТЕРИАЛИ И ДЪРВАТА ЗА ОГРЕВ

II.1. Облите дървени материали с клас на сортиментност I A, I, II, III и IV се отнасят към материалите за бичене. Те са с дължина от 2,00 до 5,00 метра (през 0,25 м) и надмярка до 0,03 м. При материалите за бичене се допуска вътрешна гнилота и кухина, при положение, че има най-малко 10 см здрава дървесина в периферията на трупа. Външна (беловинна) гнилота се допуска в периферните части на трупите с дълбочина до 1/10 от съответния диаметър.

II.2. Облите дървени материали с клас на сортиментност V и VI се отнасят към материалите за пряка употреба. Те са с дължина от 2,00 до 5,00-6,00 метра (през 0,5 м) и надмярка до 0,03 м. При тях не се допускат гнилоти.

II.3. Дървата за огрев са с дължина от 0,30 до 1,00 метра (през 0,05 м) и надмярка до 0,02 м. Дърва за огрев с диаметър над 14 см до 25 см подлежат на разцепване на две приблизително равни части, а с диаметър над 25 см на четири приблизително равни части. При дървата за огрев се допуска неразпадаща се гнилота (вътрешна и външна/беловинна) без ограничения. Външно разпадаща се гнилота (вътрешна или повърхностна) се допуска, ако заема до 10% от челото.

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
Министерство на околната среда и водите
Дирекция „Национален парк Рила”

**III. ИЗМЕРВАНЕ, КУБИРАНЕ И МАРКИРАНЕ НА ОБЛИТЕ ДЪРВЕНИ МАТЕРИАЛИ
И ДЪРВАТА ЗА ОГРЕВ**

A. ИЗМЕРВАНЕ

A.1. Дължината на дървените материали се измерва по най малкото разстояние между челата, в метри, със закръгление до 1 см.

A.2. Дебелината на облите дървени материали се определя като средноаритметично значение от измерванията на два взаимноперпендикулярни диаметри в средата на дължината на облия материал. Дебелината на иглолистните материали се измерва без кората, а на широколистните – с кората. Дебелината на облите дървени материали се закръглява до цял сантиметър, при което частта, по-малка от 0,5 см не се взема предвид, а частта 0,5 см и повече се приравнява към по-голямото цяло число (Пример: 10,4 см = 10 см; 10,5 = 11 см).

A.3. Средния диаметър на обли материали се определя като средно аритметично на измерените диаметри на двете чела.

A.4. Средния диаметър на обли материали с външна гнилота се определя като средно аритметично на измерените диаметри на здравата дървесина на двете чела.

A.5. Средния диаметър на вътрешната гнилота или кухина, обхванала централната част на дървените материали, се измерва по следния начин:

A.5.1. Когато гнилотата или кухината се е проявила на двете чела на материала, диаметърът и се определя като средноаритметично на измерените диаметри на гнилотата или кухината на двете чела;

A.5.2. Когато гнилотата или кухината се е появила само на едното чело на материала, диаметърът и се определя чрез измерване непосредствено върху самото чело.

B. КУБИРАНЕ

B.1. Обемът на облите дървени материали се изчислява, като произведение на площта на напречното сечение в средата на облия материал и дължината му.

B.2. Обемът на облия материал с вътрешна гнилота или кухина, която е обхванала централната му част по цялата дължина и се е проявила на двете чела, се определя като общият обем на материала се намали с обема на гнилотата или кухината.

B.3. Обемът на облия материал с вътрешна гнилота или кухина, проявена само на едно от челата, се определя като общият обем на материала се намали с обема на цилиндър, равен видимото сечение на гнилотата или кухината с дължина 1/2 от дължината на материала.

B.4. Обемът на облия материал с външна гнилота, се определя като общият обем на материала се намали с обема на гнилотата.

B.5. Обема на дървата за огрев се определя в пространствени кубически метри, чрез нареждането им на фигури. Един пространствен кубически метър дърва за огрев е равен на 0,46 плътни кубически метра. Един плътен кубически метър дърва за огрев е равен на 2,18 пространствени кубически метра.

B.6. Обема на дървата за огрев може да се определя в плътни кубически метри, когато те са част (неразпадаща се вътрешна и външна/беловинна гнилота) от объл дървен материал, който в по-голямата си част е годен за бичене.

B. МАРКИРАНЕ

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
Министерство на околната среда и водите
Дирекция „Национален парк Рила“

В.1. На дебелия отрез (чело) на облите дървени материали се поставя контролната марка (маркировъчния чук на лицето издало разрешителното) с трайна боя и по начин, позволяващ разчитане на номера ѝ.

В.2. На дебелия отрез, със специален чук или ръчно с трайна боя или креда, се поставя и кубатурата на облия дървен материал, при спазване на следните правила:

В.2.1. Когато облия материал няма гнилоти (вътрешни и външни) се поставя кубатурата, изчислена по реда на т. Б.1.

В.2.2. При наличие на разпадащи се гнилоти (вътрешни или външни) се поставя кубатура на здравата дървесина, изчислена по реда на т. Б.2, т. Б.3 или т. Б.4, в зависимост от случая.

В.2.3. При наличие на неразпадащи се гнилоти (вътрешни или външни) се поставя общата кубатура на материала, изчислена по реда на т. Б.1 и кубатурата на здравата дървесина в него, изчислена по реда на т. Б.2, т. Б.3 или т. Б.4, в зависимост от случая. Пример: Ако обща кубатура на материала е 0,50 м³, а здравата дървесина е 0,42 м³, кубатурата се поставя по следния начин:

50/42

В.3. На дървата за огрев се поставят не по-малко от 5 контролни марки на всеки пространствен кубически метър, с трайна боя и по начин, позволяващ разчитане на номера ѝ.

Литература:

1. „Справочник по дендробиометрия“, София, „Земиздат“, 1983 г.
2. „Сборник БДС“, София, 1979 г.

За Дирекцията:

1.....

2.....

За Изпълнителя:

1.....

